

ఇప్పటికి పదమూడు పదునాల్గు సంవత్సరములకుముందు నేను బెజవాడలో మాపిన తల్లిగారింట నున్నప్పుడు మాపొరుగున నొక వకీలుగారి భార్యకును నాకును స్నేహ మయ్యెను. యువకులు మొదలు వృద్ధుల వరకు సహాయనిరాకరణోద్యమమున వెనుకంజవేయక యుండ్రేకులై బనిచేయ మొదలు పెట్టుచుండినదినములవి. ఉద్యోగస్థు లుద్యోగములు వదలుచుండిరి. విద్యార్థులు విద్యాలయములు విడిచిపెట్టుచుండిరి. ఆవకీలు గారును తమ వృత్తినివదలి యుత్సాహముతో సహాయనిరాకరణోద్యమమున ప్రవేశించిరి. కారణాంతరమువలన నేనప్పుడాయూరువదలి మరల నాల్గుసంవత్సరములకాయూరుపోతిని గాని వారాయుంటలేరు. నాకామెను జూడవలెనను యాశచేత వారుండు తావు తెలుసుకొని వారింటికిపోతిని. నన్ను చూడగానే యామె యాదరించి లోనికి తోడ్కొనిపోయి కూర్చుండబెట్టి కుశల ప్రశ్నలై నతర్వాత “మీరా యిల్లవదలి యూరికింతదూరముననున్నా రెండుకు. ఈ తోటా యిల్లూకొన్నారా”యని నేనడిగినాను. అందులకామె యీ నాల్గుసంవత్సరములలో జరిగిన తమ సంసారసిత్తిగతులను వివరించి చెప్పెను. ఆసంగతులన్నియు స్త్రీలకాదర్శకరములుగనున్నవని వాటిని వివరింపబూసుకొంటిని.

“మా వారు సహాయనిరాకరణమున జేరి యుద్యోగముమాని చేతనున్న డబ్బుంతయు కర్చుపెట్టిరి. ఆ సుద్రేకమంతయు చల్లారి యెవరిమట్టుకు వారు వేరువేరు మార్గము లనుసరించుచున్నప్పుడు మా సంసారముగడచు మార్గములేకుండెను. తిరిగి వకీలువృత్తి నవలంబించిన ధనమురాదు. అందువలన యేమియుదోచక నా భర్త ఖిన్నులై యుండిరి. నేను రెండువేల ఖరీదుగల నానగలను వారిచేతబెట్టి ‘యిప్పుడు వేలమువేయచున్న ఖాళీస్థలములలో నొక దానినికొని యక్కడ చిన్నయిల్లు కట్టండి. మననుచ్చట కాపురముండి మిగతధనముతో జీవనోపాయము చూచుకొందము. పిత్రాజితమగు పొలములో పండివచ్చు ధాన్యము మనకు సంవత్సరమునకు సరిపోవును’ అని ప్రోత్సాహపరచితిని. ఆయనల్లె యీ నేలకొని చిన్నయిల్లు కట్టినారు. దొడ్డిచుట్టూ ప్రత్తిచెట్లూ టౌకాయచెట్లూ వేయించి తక్కిన భూమిలో కాయగూరలు మొదలైనవి పెట్టించితిమి. రెండ్రవులను గేదెను పాడికి కొనుక్కొనినాము. ఒక సంవత్సరమువరకు కొంచము కష్టపడినాము. ఇప్పుడు మాబిడ్డలతో మేము సుఖజీవనము చేయుచున్నాము. నేను వేకువనేచి పాచి పనులు జేసికొని వశువులకు మేతవేసి పాలు పిండి పెరుగుచిలికి వెన్నతీసి బిడ్డలకు చలిది

గృహ ల క్షి

యన్నముపెట్టి వారి భనులన్నియుజేసి నేను
 స్నానముచేసి దేవతార్చనచేసుకొని వంట
 చేయుదును. నాభర్తగారును వేకువనేలేచి
 పెద్దకొమారుని సహాయముతో బావిలోని
 నీళ్లంతయు తోడి చెట్లకుపోసి ఆవెనక
 పిల్లలకు విద్య నేర్పదురు. పిల్లలందరూ
 పాఠశాలకుపోయినవెనుక మేము బోజనము
 చేసి రాట్నముపై నూలు తీయుదుము.
 పిల్లలు బడినుండి వచ్చినవెనక వారితో
 సంతోషముగా కొంతసేపుగడపి గృహకృత్య
 ములందు నేనును తోటపనియందు వారును
 ప్రవేశించుము ఇవి మానిత్యకృత్యములు.
 మాయింటికగు కాయగూరలు మేమే
 పండించుకొందుము. పెరుగుపాలు నెయ్యి
 కొవలసిన యగత్యములేదు, సరిగదా మా
 కెక్కువగు పాల నిర్దుగుపారుగువారికిఖరీదున
 కమ్మి యాధనమువలన పశువులమేతకొను
 చుందుము. మాకెరటిలోనున్న ప్రత్తిచెట్ల
 వలన కొంతదూదివచ్చును. అది చాల
 సందున కొంతకొని దానిలో నూలురాట్న
 ముపై తీసి మాకు కావలసిన వస్త్రములు
 నేయించుకొందుము. మాబిడ్డలు యేకలు
 చేయుదురు. పిల్లలగుడ్డలన్నియు నేనే
 కట్టుదును. నూనె మొదలగు కొన్నివస్తు
 వులుతప్ప మేమెదియు బజారునుండికొనము.
 ఇందువలన యాడంబరముగ కాకున్నను
 యన్నవస్త్రములకు లోటులేకుండా శాంత
 ముగ జీవించుచున్నాము. ప్రథమమున నా
 భర్తగారు యీపనులన్నియు మనము చేయ
 గలమాయని భయపడిరి. మీరు ధైర్య
 ముతో కార్యక్రమమునకు పూనుకొనుడు.

రాత్రింబగళ్లు న్యాయశాస్త్రములు చదివి
 కష్టపడిన దానికన్న యిదియేమనకు సుఖజీవ
 నోపాయము. ప్రస్తుతకాలపు నాగరికతా
 వ్యమోహము విడిచిపెట్టుడని వారికిబోధించి
 వారిచే యీవిధముగజేయుట కొప్పించితిని.
 ఉప్పుడు కొంతధనముచేర్చి పెద్దయిల్లు
 కట్టించుటకు చూచుచున్నాము.”

ఇది యంతయుజెప్పి యామె నాకు
 యిల్లంతయుజూపించెను పట్టణవాసులగు
 ధనవంతుల యిండ్లలోవలె వెలగల చిత్ర
 విచిత్రములగు విదేశవస్తు సముదాయము
 లేవియులేకున్నను సంసారమునకు కావలసిన
 వస్తువులన్నియు వాంటనున్నని. ఇల్లు
 చూచుటకు ముచ్చటగునట్లు పరిశుభ్రముగ
 నున్నది ఆమెకు ముగ్గురుపుత్రులు. ముగ్గురు
 పుత్రకలు. బిడ్డలందరు విద్యాభ్యాస మొన
 ర్చుచున్నారు. ప్రతిగృహిణియు యీవిధ
 మున భర్తలకు సహాయముచేసిన సంసార
 ములందు దారిద్ర్యము కొంతతొలగిపోవు
 నేమో. పాఠశకసీదరీమణు లీకథ కల్పితమని
 యెంతురేమో. కల్పితముగాను. జరిగిన
 కథయే. నేటికి పదినవ త్సరముల నాటి
 సంగతి యిది. ఇప్పుడీ పుత్రులుకలుంబ
 మెక్కడనున్నదో నాకు తెలియరాలేదు.
 నే నాపూరువిడచిదిమొన లా ప్రక్కకు
 తిగిపోలేదు. ఎవ్వరినడిగినను వారిసంగతి
 సరిగా తెలియదని కొందరు వారావూగ
 లేరని కొందరనుచున్నారు. ఈమె చరితము
 గృహిణుల కాదర్శమగునేమోయని ప్రాయ
 సాహించితిని. ధనవంతులకు కాదునుమండీ.
 సామాన్యులకు.